

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ЗНАЧУЩИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ

МАРЦЕВА Л. А.

*Житомирський державний технологічний університет, м. Житомир,
Україна*

МИТИНСЬКИЙ В. М.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Професійна діяльність спричинює активне перетворення особистістю свого внутрішнього світу, що призводить до перебудови способу життєдіяльності, зокрема творчої реалізації у професії. Особистісні якості молодого фахівця перебувають під впливом професійної діяльності та забезпечують спрямованість особистості на самовдосконалення та підвищення своєї професійної компетентності.

Комплекс професійно важливих якостей - поняття динамічне, що постійно змінюється відповідно до темпів розвитку виробництва та зміни пріоритетів сучасного суспільства. Теоретичні узагальнення професійно важливих якостей майбутніх фахівців технічного профілю та проведене опитування серед студентів випускного курсу закладів вищої освіти засвідчили, що найбільш значущими групами є: емоційно-вольові, інтелектуальні, діяльнісно-практичні та світоглядні якості особистості.

До першої групи якостей (емоційно-вольові) студенти віднесли професійну спрямованість, наполегливість, інтерес до нових знань, сумлінність у роботі та вимогливість до себе. Другу групу професійно значущих якостей (інтелектуальні) характеризують: професійне творче мислення, швидкість реакції, культура мовлення, логічна пам'ять, технічне мислення, концентрація уваги. Практично орієнтованого фахівця технічного профілю найбільше характеризує третя група якостей, до якої увійшли: творча активність особистості, розвинені організаторські здібності, комунікабельність, дисциплінованість та креативність. Проте, як переконливо засвідчило опитування, велике значення мають якості, що потрапили до четвертої групи – світоглядні якості майбутнього фахівця: товарицькість, відповідальність, громадянський обов'язок тощо.

Складовими професійної компетентності майбутнього фахівця, разом з професійними якостями є ключові та професійні компетенції. Аналіз сучасної наукової літератури засвідчує, що професійна компетентність формується за участю всіх сфер особистості студента впродовж навчання у закладі вищої освіти і характеризує його вміння використати фахові знання

та набуті навички для вирішення професійних завдань. Створення належних педагогічних умов у закладі вищої освіти є запорукою якісної та ефективної підготовки фахівців в сучасному інформаційно-освітньому просторі. Проте, як зазначають студенти, у сучасній традиційній системі підготовки нині переважають репродуктивні методи навчання, а частка інтерактивних методів є незначною. Особливо це актуально для заочної форми навчання та сьогодні все більш поширеної післядипломної освіти.

Стрімкий розвиток суспільства та технологій вимагає постійного оновлення фундаментальної та професійної складової підготовки фахівців, формування ключових та професійних компетенцій, проблемного навчання студентів на практичних та лабораторних заняттях. Проблемність і творчість є нині невід'ємними поняттями діяльності студентів, яка набуває ознак творчої за умови залучення студентів до розв'язання проблемних завдань професійного спрямування. Активне мислення студентів та співставлення суперечливих фактів оптимізують творчий розвиток професійно важливих якостей майбутніх фахівців. Впровадження інформаційних технологій (smart-технологій) є характерною ознакою сучасного освітнього процесу в університеті. Smart-освіту вважаємо ефективною для придбання професійних компетенцій на основі багатовимірного вивчення дисциплін, оскільки розвиває компетенції самостійного пошуку та обробки інформації з використанням сучасних інформаційних технологій.

Однією із важливих складових при формуванні професійних компетенцій майбутніх фахівців є навчальні і виробничі практики. В процесі навчальної практики студенти виконують практичні завдання, що дозволяє закріпити отримані на лекціях і семінарах теоретичні знання. Наприклад, для студентів напрямку будівництва це інженерно-геодезична, інженерно-геологічна, гідрологічна, а також і інші види практик.

Виробничі практики направлені на знайомство будучих керівників з робочими професіями, отримання навичок вирішення на виробництві професійних завдань, спілкування з колективом, вдосконалювання організаторських здібностей, комунікабельності, дисциплінованості, відповідальності за прийняття рішень. Керівництво практикою повинно здійснюватися як викладачами вищого навчального закладу, так і відповідальним співробітником виробничої установи. Найбільш ефективно буде проходити виробнича практика, якщо на виробництві, чи на окремому його підрозділі, організувати філіал кафедри.